

Top EU-Westelijke Balkan

Verklaring van Brussel, 17 december 2025

Wij, de leiders van de Europese Unie (EU) en van haar lidstaten, hebben vandaag, in overleg met onze partners van de Westelijke Balkan, het volgende geconcludeerd:

1. De top van vandaag toont de kracht van onze betrekkingen en het goede wat eruit voortvloeit voor onze burgers. Ruslands aanvalsoorlog tegen Oekraïne en de toenemende geopolitieke uitdagingen onderstrepen de noodzaak van **steeds hechtere banden tussen de EU en de Westelijke Balkan**. De top is de belangrijkste gelegenheid van het jaar om het strategisch partnerschap tussen de Europese Unie en de Westelijke Balkan opnieuw te bevestigen.
2. Wij bevestigen nogmaals onze volledige en ondubbelzinnige inzet voor het perspectief van de Westelijke Balkan voor lidmaatschap van de Europese Unie. De **toekomst van de Westelijke Balkan ligt in onze Unie**. Uitbreiding is een realistische mogelijkheid, die moet worden aangegrepen.
3. Wij zijn verheugd over de nieuwe **dynamiek en de vooruitgang die sinds de vorige top is geboekt**. De versnelling van het toetredingsproces, op basis van geloofwaardige hervormingen door de partners, billijke en strikte voorwaarden en het beginsel van de eigen verdiensten, is in ons wederzijds belang.
4. Uitbreiding is een **geostrategische investering in vrede, veiligheid, stabiliteit en welvaart**, zoals wordt gesteld in de Verklaring van Granada. De urgente kwesties van vandaag de dag vragen erom het momentum vast te houden. Aspirant-leden moeten hun hervormingsinspanningen opvoeren. Tegelijkertijd moet de Unie intern de voorbereidingen en hervormingen opvoeren.
5. De EU is ingenomen met de **toezegging van de partners van de Westelijke Balkan om de Europese waarden en beginselen hoog te houden, in overeenstemming met het internationaal recht, het primaat van de democratie, de grondrechten en fundamentele waarden en de rechtsstaat**, en verwacht van hen dat zij dit in woorden en daden zullen aantonen door de verantwoordelijkheid te nemen en de nodige hervormingen door te voeren, met name op het gebied van de fundamentele kwesties. De vrijheid van meningsuiting, onafhankelijke en pluriforme media, gendergelijkheid en een sterke rol voor het maatschappelijk middenveld zijn van cruciaal belang om een goed functionerende democratie te waarborgen. De EU roept de partners ertoe op de rechten en de gelijke behandeling te waarborgen van personen die tot minderheden behoren.

6. **Inclusieve regionale samenwerking, verzoening en goede nabuurschapsbetrekkingen** blijven van cruciaal belang om een gedeelde toekomst op te bouwen, alsmede het te goeder trouw uitvoeren van internationale overeenkomsten met tastbare resultaten, waaronder de Overeenkomst van Prespa met Griekenland en het Verdrag inzake vriendschap, goed nabuurschap en samenwerking met Bulgarije. Doortastende verdere inspanningen blijven nodig om verzoening en regionale stabiliteit te bevorderen, en om definitieve, inclusieve en bindende oplossingen te vinden en toe te passen voor de uit het verleden stammende regionale en bilaterale geschillen en problemen van de partners, in overeenstemming met het internationaal recht en gevestigde beginselen, waaronder het Akkoord inzake staten-opvolging, en voor de onopgeloste verdwijningszaken en nog niet behandelde zaken betreffende oorlogsmisdrijven.
7. **Wij zijn eensgezind in onze onwrikbare steun voor en solidariteit met Oekraïne**, dat zijn soevereiniteit en territoriale integriteit verdedigt tegen Ruslands niet-uitgelokte en illegale aanvalsoorlog. Wij herhalen onze steun voor een alomvattende, rechtvaardige en duurzame vrede in Oekraïne op basis van het VN-Handvest en het internationaal recht. Wij zullen blijven investeren in multilateralisme en met partners blijven samenwerken om het internationaal recht te handhaven.
8. Afstemming op **het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid (GBVB) van de EU**, met inbegrip van uitvoering en handhaving van de beperkende maatregelen van de EU en het tegengaan van omzeiling, blijft een krachtige uiting van de strategische keuze van een partner. Wij prijzen de partners van de Westelijke Balkan die zich er reeds volledig op hebben afgestemd en dringen er bij de partners die dat nog niet hebben gedaan op aan om hun voorbeeld te volgen.
9. De EU is verheugd over de bijdragen van de partners aan de missies en operaties in het kader van het **gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid van de EU**. De EU blijft de Westelijke Balkan ondersteunen bij de aanpak van cyber- en andere hybride dreigingen en van buitenlandse informatiemanipulatie en inmenging, en blijft de samenwerking verder versterken om veerkracht op te bouwen, mede met behulp van het centrum voor cybercapaciteit van de Westelijke Balkan en het Europees schild voor de democratie.
10. Wij zijn ingenomen met de eerste **veiligheids- en defensiepartnerschappen** in de Westelijke Balkan en de start van de veiligheids- en defensiedialogen. Wij blijven ons inzetten voor voortdurende steun in het kader van de Europese Vredesfaciliteit.

11. Wij blijven vastbesloten de partners van de Westelijke Balkan al tijdens het uitbreidingsproces dichterbij de EU te brengen. **De geleidelijke integratie**, die op omkeerbare en op verdiensten gebaseerde wijze gestalte krijgt, is op verschillende beleidsterreinen aan de gang, waardoor burgers reeds nu concrete voordelen genieten en de weg voor toetreding wordt geëffend. Er moeten verdere voorstellen voor geleidelijke integratie worden overwogen, op voorwaarde van afstemming op het desbetreffende EU-acquis. Om verder economisch te integreren, moeten de integriteit van de eengemaakte markt van de EU en een gelijk speelveld volledig worden gewaarborgd.
12. Wij zijn ingenomen met de vooruitgang bij **de geleidelijke integratie van de partners van de Westelijke Balkan in de eengemaakte markt van de EU**, onder meer wat betreft:
- de uitvoering van de initiatieven in het kader van de **snelweg naar de eengemaakte markt**, de uitbreiding van de **groene corridors** tussen de EU en de Westelijke Balkan en de financiering van de modernisering en de **harmonisatie van grensovergangen**;
 - de geslaagde toetreding van verschillende partners tot de **gemeenschappelijke eurobetalingsruimte (SEPA)**, naast het feit dat ook andere partners op schema liggen om toe te treden, waardoor de kosten van banktransacties aanzienlijk dalen;
 - het feit dat partners zich hebben aangesloten bij **digitale initiatieven**, zoals digitale-innovatiehubs, WIFI4WB en de Europese portemonnee voor digitale identiteit, of deze initiatieven repliceren;
 - **de verlaging van de kosten voor dataroaming** tussen de EU en de partners van de Westelijke Balkan sinds 1 oktober 2023, waarmee de EU bevestigt de “**roaming tegen thuishetarief**”-zone te willen uitbreiden tot de Westelijke Balkan – en dat dit proces aan de gang is –, zodat burgers overal in de EU en de regio zonder extra kosten kunnen bellen, berichten versturen en mobiele data gebruiken.
13. Het **groeiplan** zal de sociaal-economische convergentie tussen de Westelijke Balkan en de EU versnellen, mits de partners de **EU-gerelateerde hervormingen** uitvoeren. Het groeiplan heeft het potentieel om de economische groei in de regio het komende decennium te versnellen door middel van steun tot 6 miljard EUR voor hervormingen en investeringen. Daarnaast wordt momenteel een bedrag van 29 miljard EUR geïnvesteerd via het economisch en investeringsplan. De EU roept ertoe op de ongekennde kansen die het groeiplan biedt, optimaal te benutten door hervormingen tijdig uit te voeren.

14. De EU onderstreept dat de **gemeenschappelijke regionale markt** een katalysator is voor diepere integratie en een opstap naar de eengemaakte markt van de EU. De EU verzoekt de partners van de Westelijke Balkan zich ten volle in te zetten voor constructieve samenwerking om dit te realiseren, en de reeds gesloten overeenkomsten uit te voeren.
15. De EU is ingenomen met en zal steun blijven verlenen aan de versterking van de connectiviteit in de regio en met de EU, onder meer op het gebied van energie, vervoer en digitalisering. De EU blijft steun verlenen aan de **lopende inspanningen om de energiebronnen en -aanvoerroutes te diversifiëren**. Dit zal onze energiezekerheid vergroten en ons minder afhankelijk maken. De EU zal blijven bijdragen aan de energietransitie in de Westelijke Balkan.
16. **Migratiebeheer** blijft een gedeelde uitdaging en verantwoordelijkheid en een belangrijke prioriteit. Hoewel er vooruitgang is geboekt, is verdere actie van de partners van de Westelijke Balkan noodzakelijk om hun visumbeleid volledig op dat van de EU af te stemmen, migrantensmokkel en mensenhandel te bestrijden en het grensbeheer, de asiel- en opvangstelsels en de terugkeer naar landen van herkomst verder te versterken.
17. Ook moeten gezamenlijke inspanningen worden voortgezet bij de **bestrijding van corruptie, drugshandel en alle vormen van zware en georganiseerde criminaliteit**, alsmede bij de preventie en bestrijding van terrorisme en gewelddadig extremisme, conform het nieuwe gezamenlijke actieplan dat onlangs is ondertekend, en in het licht van de oprichting van de Europese alliantie tegen drugs (ECAD) om drugsgerelateerde problemen aan te pakken.
18. Het ontbreken van een normalisering van de betrekkingen tussen Pristina en Belgrado blijft beide partners belemmeren op hun Europees traject. Alle overeenkomsten die in het kader van de **door de EU gefaciliteerde dialoog tussen Belgrado en Pristina** zijn bereikt, moeten worden uitgevoerd, met name de Overeenkomst over het pad naar normalisering en de bijlage daarbij. De steun in het kader van de hervormings- en groeifaciliteit voor de Westelijke Balkan is gekoppeld aan de voorwaarde dat de partners zich constructief inzetten, met meetbare vooruitgang en tastbare resultaten, voor de normalisering van hun betrekkingen.

19. Wij benadrukken hoe belangrijk het is dat de wederzijdse inspanningen op het gebied van **strategische communicatie** worden volgehouden, onder meer over de voordelen van uitbreiding en geleidelijke integratie, en de noodzaak om vertrouwen, begrip en maatschappelijke consensus op te bouwen. Wij rekenen erop dat onze partners van de Westelijke Balkan hun publiek duidelijk maken dat de EU de nauwste partner, belangrijkste donor, investeerder en handelspartner van de regio blijft en dat zij door middel van woorden en daden blijf geven van hun gehechtheid aan de EU-waarden en hervormingen.
20. Wij zien uit naar **de volgende top EU-Westelijke Balkan in Montenegro** in juni 2026.

21. Wij zijn verheugd dat onze partners van de Westelijke Balkan zich bij deze verklaring aansluiten¹.
-

¹ Servië heeft zich niet aangesloten.